

Matica

Uredništvu "NARODA"
Ulica grada Vukovara 226 E,
10000 Z A G R E B

Stipo Šošić - dušobrižnik Hrvata u Göteborgu

Gube volju za povratak

U Švedskoj ima nekoliko tisuća prognanih katolika-hrvata iz Bosne i Hercegovine i veoma mali broj iz Hrvatske. Njih većina stigla je u Švedsku za vrijeme ratnog vihora u Bosni i Hercegovini da bi se sklonili od užasa i patnji. Svi su oni dobili stalni boravak u Švedskoj. Nakon pet godina ti ljudi koji su se nadali da su došli u obećanu zemlju, zemlju blagostanja i demokracije sve više shvaćaju da su se uveliko prevarili. Mnogi od njih proklinju dan kada su stupili na tlo daleke Švedske dok drugi još uvijek gaje u sebi nadu da će za njih ipak početi bolji život.

Istina smješteni su oni u lijepe i ugodne stanove - dobili su i kredit da bi taj svoj stan napunili potrebnim stvarima. Djeca im idu u švedske škole i pomalo zaboravljaju i ono malo hrvatskog jezika što su ga znali. Svi su morali završiti kurs švedskog jezika da bi se što bolje mogli uklopiti u švedsko društvo. Dobivaju socijalnu pomoć od koje se može živjeti pa čak i nešto malo uštedjeti. Na prvi pogled - ništa im ne fali i morali bi biti zadovoljni. No, većina ih je nesretna i razočarana.

Na pitanja: Kako ste? Jeste li zadovoljni? Jeste li se snašli? Hoćete li se vraćati i itd. odgovori su iracionalni ali istiniti. Dobro nam je ali bolje bi bilo da nismo nikada došli ovamo. Živjeti na socijalnoj pomoći je isto kao da si na prosijačkom štapu. Nije rijetkost da nam se predbaci da živimo na nečiji teret. Mi smo naučili živjeti od plodova svojih ruku a ne od socijalne pomoći. Posla nema za nas i nećemo ga ni dobiti u dogledno vrijeme. Ovdje mi katolici-hrvati nismo žrtve rata nego netko drugi pa nas se posebno gleda a one druge drže kao jaje na dlanu. Stanovi su nam zaista dobri i lijepi - ni dolje nismo imali bolje - ali su mrtvi. Skupe fotelje i šarene tapete neznaju govoriti. Kuća u koju ljudi ne dolaze nije kuća. Djeca su nam zdrava i živa ali još malo pa ih nećemo ništa razumijeti. Drugačije je to bilo dolje-sve je bilo drugačije - znala su djeca roditelje poštivati - stida imati pred starijima.

Ovdje ih odgaja škola i televizija. Ovdje nema stida ni straha - sve im je dozvoljeno. Ovdje nemaju što dobro naučiti. I mi smo mislili da na zapadu postoje nekakve vrijednosti ali ti vrijednosti nema. A ono što nam je najteže djeca nam zaboravljaju svoje i pomalo puštaju ovdje korijene. Vratili bi se mi sutra u svoju Bosnu i Hercegovinu tamo gdje su naše svetinje i kosti naših

pokojnika ali gdje da se vratimo. U Banja Luku tamo su još oni koji su nas protjerali, ubijali, na svoje radne akcije tjerali.

U Posavinu koja je sva razrušena i popaljena - neka i to - popravili bi mi to sve da nam daju. U srednju Bosnu gdje su naši u otvorenom zatvoru. U Sarajevo ili Bugojno nemamo kud jer nam otvoreno poručuju da se ne vraćamo da je to njihovo. Federacija - na njoj samo netki prikupljaju poene za sebe i svoju promidžbu. Vratit će mo se samo u slobodu a nikada u zatvor i pod tuđu čizmu. Slušamo mi sve vijesti na radiju i gledamo TV ali mi imamo prave informacije sa terena.

Naši koji su ostali poručuju nam: Ni za živu glavu se ne vraćajte. Hrvatska naša matica koju volimo kao svoju majku - zove da se vratimo ali osjećaj ovisnosti o tuđoj dobroti je veoma težak, da tuđoj - jer i u Hrvatskoj smo stranci i došljaci. Nigdje mi nismo pristali, ni tamo a ni ovdje. Živimo odnosno životarimo čekajući nešto što ni sami neznamo što čekamo. Zna, osjećamo se kao bolesnik koji je svjestan da je bolestan a za njega nema lijeka - a smrt je daleko.

Ona je viša medicinska sestra iz Banja Luke. Došla je u Švedsku prije 3 godine sa mužem i dvoje djece. S njom vodim razgovor. Radila sam u bolnici Paprikovac kao medicinska sestra 20 godina. Imala sam tamo svoju kuću i sve što je trebalo za jedan normalan život. Tamo sam ostala dok me nisu na silu istjerali iz kuće. A prije toga bilo je i provokacija i batina. Ostavivši sve i bez išta prešla sam u Hrvatsku preko rijeke sa onim famoznim čamcem. U Hrvatskoj sam se potucala od nemila do nedraga tražeći mjesto gdje bi se smjestila ali uzalud. I tako sa tugom u srcu stigla sam ovdje u daleku Švedsku.

Šta je sa tvojom kućom jeli srušena ili....?

Moja kuća je čitava i ja znam tko stanuje u njoj. To je jedna moja kolegica s posla. I ona dobro zna da je to moja kuća i sve stvari u njoj. Nisam a niti ću joj dati do znanja da ja to znam. Neka ona uživa u tuđem ako može. Ja se tamo u Banja Luku neću nikada vratiti. Nemam više snage da počinjem ispočetka. Muž i djeca su samnom, istina nisu zdravi pogotovo muž koji je bio u logoru. Ovdje ću živjeti do volje Božje iako znam da ovdje nikada neću biti sretna.

Što je s Hrvatskom - !

Bit ću potpuno iskrena. Hrvatska koju smatram svojom Domovinom kao i Bosnu i Hercegovinu zaista je puno učinila za nas iz Bosne. Dala nam je domovnice i putovnice i s tim spasila mnoge živote - udomila veliki broj nas iz Bosne i Hercegovine itd. Strašno mi smeta pa ako hoćete i vrijeđa kad čujem od neki koji govore protiv Hrvatske i da je trebala učiniti ovo ili ono. Dali je mogla i trebala više ja neznam. Ali, stati pred tuđa vrata i ispružiti ruku je jako teško. Ja imam osjećaj i zaboljela me ovisnost o tuđoj dobroti. Zbog svega toga gubim volju za povratak i pomalo mi se hladi ljubav za Domovinom.